

Begrotingswijziging 76/17A

Voorgestelde behandeling :
Procedurevergadering : 20 november 2017

Onderwerp

Begrotingswijziging gereserveerde middelen Energie voor uitvoering
Energietransitie 2018-2019

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Bij de totstandkoming van het bestuursakkoord hebben Gedeputeerde Staten (30 miljoen euro gereserveerd voor het onderwerp Energie. In het voorjaar van 2016 is daarvan 19,5 miljoen euro door uw Staten gealloceerd om van start te gaan met het Uitvoeringsprogramma Energie en 1,2 miljoen euro gealloceerd voor apparaatskosten. In dat programma stond dat het College van Gedeputeerde Staten halverwege de bestuursperiode terug naar uw Staten zou komen met het verzoek de resterende 9,3 miljoen euro te alloceren. Dit moment is aangebroken. De ervaringen uit de eerste periode, een evaluatie door CE Delft en nieuwe ontwikkelingen in de energietransitie, maken dat er een Aanvullend Uitvoeringsprogramma Energie ligt waarmee het College van Gedeputeerde staten graag van start gaat. Dit alles om de hoofddoelen, 14% duurzame energie in 2020 en 100% duurzame energie in 2050 te realiseren. In het kader van realistische ramen voeren we thans 50% van het onderbouwde bedrag voor 2018 op (2,5 miljoen euro). Bij voldoende voortgang verwerken we het restant (6,8 miljoen euro) conform het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie.

Het voorstel

1. De begrotingswijziging vast te stellen voor 2018 ten bedrage van 2,5 miljoen euro voor het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie.
2. Dit geld te alloceren onder het product (040405): Energietransitie
3. Bij de Burap 2018 en/of begroting 2019 in het kader van realistisch ramen en bij voldoende voortgang in de realisatie, de resterende middelen (ten bedrage van 6,8 miljoen euro) voor het aanvullende uitvoeringsprogramma Energie te voteren.

Aanleiding

Een groenere, schonere en duurzame Brabantse economie. Een provincie waar vernieuwing en innovatie de standaard is. Met die ambitie start in mei 2015 het nieuwe College van Gedeputeerden Staten. Een maatschappelijke opgave van formaat, een uitdaging, waarin dit college gelooft.

Na het opstellen van het Uitvoeringsprogramma Energie in 2016 pakten Gedeputeerde Staten door op het gebied van energie om de invloed van CO₂ op het klimaat te beperken. En om nieuwe economische kansen te creëren. De provincie stelde de ambitie om in 2020 14% van de gebruikte energie duurzaam op te wekken en 1,5% energie per jaar te besparen. Een evaluatie van CE Delft toont aan dat het bereiken van 14% gaat lukken, maar dat de doelen op besparingsgebied niet gehaald worden. In het uitvoeringsprogramma werd vermeld dat Gedeputeerde Staten halverwege de bestuursperiode terug zouden komen om de resterende middelen te alloceren voor het vervolg van de energietransitie in Brabant. Met het bijgevoegde Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie toont Gedeputeerde Staten haar gewenste inzet voor de komende jaren. Om de transitie verder te brengen, vraagt Gedeputeerde Staten een deel van het gereserveerde geld uit het Bestuursakkoord te bestemmen voor de Energietransitie 2018-2019.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

Bevoegdheid

PS hebben met het vaststellen van het bestuursakkoord 30 miljoen euro gereserveerd voor energie. Nu wordt gevraagd het tweede deel (9,3 miljoen euro) van deze middelen te bestemmen conform het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie, waardoor het college van Gedeputeerde Staten verder kan gaan in het realiseren van de gestelde doelen.

Doel

14% duurzame energie in 2020 en 100% duurzame energie in 2050 door impulsen aan te brengen op drie onderwerpen.

Argumenten

1. *Wij kunnen met de vrijgemaakte middelen verdergaan met de versnelling van de energietransitie aan de hand van drie impulsen.*
2. *De impulsen sluiten aan op de het huidige Uitvoeringsprogramma Energie.*
3. *De middelen die als investering gelden voldoen aan de negen ijkpunten.*
4. *Het bedrag een proportionele bijdrage is voor de totale kosten die de energietransitie met zich meebrengt.*
5. *Hiermee organiseert en investeert de provincie in een netwerk wat noodzakelijk is voor het realiseren van de grote resterende opgave tot energieneutraliteit.*
6. *De impulsen sluiten aan bij het Regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'.*

Onderbouwing:

1. In het aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie beschrijft het College van Gedeputeerde Staten hoe zij verder wil gaan met de realisatie van de

energietransitie. Drie impulsen staan daarbij centraal. De eerste is een impuls in de ingezette golf. Binnen de vijf thema's die in het huidige Uitvoeringsprogramma Energie beschreven staan zijn een aantal onderwerpen waarvoor extra aandacht nodig is of waar extra kansen gezien worden. Dit gaat van besparing in de gebouwde omgeving en industrie tot de realisatie van de 470,5 MW windenergie. De tweede impuls gaat naar innovatie. Energieopslag blijkt een cruciale opgave in de energietransitie te zijn en in Brabant willen we hierin voorop lopen met Fuelliance. We willen innoveren en mogelijkheden voor disruptieve oplossingen pakken. Dit biedt kansen voor zowel de energietransitie als Brabantse bedrijven en kennisinstellingen. De derde impuls gaat naar de samenwerking in concrete projecten met ons netwerk. Waar veel partijen in het netwerk nu nog een eigen agenda volgen in de transitie, wil de provincie samen met hen tot een gezamenlijke agenda komen. Dit leidt tot een realisatieprogramma waarbij het geheel meer is dan de som der delen.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

Verdeling impulsen

Bij de totstandkoming van het bestuursakkoord is vastgesteld dat 4% van de middelen ingezet wordt als apparaatskosten. Van de totale reservering van 30 miljoen euro voor energie blijft na aftrek van 4% (1,2 miljoen euro) nog 28,8 miljoen euro over. In het huidige Uitvoeringsprogramma Energie is hiervan 19,5 miljoen euro toebedeeld aan concrete projecten die inmiddels vorderen en resultaten boeken. Met deze aanvulling van 9,3 miljoen euro wordt er invulling gegeven aan het overige gereserveerde bedrag voor de energietransitie in deze bestuursperiode. De verdeling van de middelen over de drie impulsen:

Impuls	Concreet inzetbare middelen 2018-2019 in milj. euro
Impuls op de ingezette golf	2,5
Impuls in de toekomst (innovatie)	3
Impuls in de samenwerking	3,8
Totaal	9,3

(voor nadere informatie zie: Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie)

- De vijf thema's: *Energie in de gebouwde omgeving, Smart and Green mobility, Energieneutrale Industrie, Energyfarming en Energieke Landschappen* uit het huidige Uitvoeringsprogramma Energie zijn en blijven relevant en de provincie blijft zich inzetten om zowel versnelling als disruptie op deze thema's te realiseren. Uit het onderzoek van CE Delft en onze eigen bevindingen blijkt dat er op een aantal onderwerpen binnen

deze thema's aanvullende inzet nodig is om de doelen te bereiken. Ook blijkt dat er nieuwe kansen ontstaan wanneer de thema's gecombineerd worden met andere provinciale opgaven zoals de transitie veehouderij binnen energyfarming. De impuls op de ingezette golf volgt dus logischerwijs op de acties die al ingang zijn gezet binnen de vijf thema's.

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

3. De investeringen voldoen aan de negen ijkpunten die verbonden zijn aan de 3e tranche investeringsstrategie (zie bijlage 3).
4. Bij het opstellen van het Nationaal Energieakkoord is berekend dat het bereiken van 14% duurzame energie in Nederland een investering van 100 miljard euro vraagt. De maatregelen die Brabant met deze middelen kan treffen hebben een groot multiplier-effect. Een voorbeeld hiervan is de impuls in de toekomst (Fuelliance). Door samen met kennisinstellingen en bedrijven te werken creëren we een ecosysteem waardoor middelen van het Rijk hun weg vinden richting Brabant. Het Rijk besteedt immers hoogstwaarschijnlijk tientallen miljoenen aan dit thema. Ook bij de impuls in de samenwerking wordt het bedrag minimaal verdrievoudigd.
5. In het voorjaar van 2016 is, als opvolging van het Brabants Energie Akkoord, de Brabantse Energie Alliantie tot stand gekomen. Inmiddels zijn er verschillende actietafels actief binnen deze alliantie. Met onze inzet zorgen wij ervoor dat dit netwerk verstevigd wordt. De middelen worden daarbij vooral ingezet om besparings- of opwekprojecten te realiseren mét het netwerk en niet in het netwerk zelf. De weg naar energieneutraliteit is nog lang en daarvoor is een sterk inhoudelijk gedreven netwerk van Brabantse partijen nodig. De provincie neemt hierin het voortouw binnen de alliantie.
6. De drie impulsen van de provincie sluiten aan bij het nieuwe regeerakkoord 'Vertrouwen in de Toekomst' van het toekomstige Kabinet Rutte III. Een voorbeeld is onze inzet op een Energieneutrale Industrie. Een aanpassing van de SDE+ regeling maakt dat Brabantse industriepartijen echt kunnen gaan besparen met veel emissiereductie tot gevolg. Ook onze inzet op de gebouwde omgeving sluit aan. Een aanzien deel van de extra middelen voor decentrale overheden zal ten goede komen aan klimaatbeleid volgens nog te maken afspraken. Dit zal gericht zijn op de verduurzaming van de gebouwde omgeving.
Op het gebied van de organisatie van de energietransitie wil de Rijksoverheid met provincies, netbeheerders en gemeenten aan de slag. De provincie voegt hier graag haar overige partners binnen de Brabantse Energie Alliantie aan toe. De verdere samenwerking in het netwerk maakt dat we een slagvaardige gesprekspartner zijn. In Brabant gaan we de aan verduurzaming toegekende middelen uit het regeerakkoord proactief inzetten.

Kanttekeningen

1. *Om 14% duurzame energie te realiseren is de provincie in hoge mate afhankelijk van andere partijen.*

Onderbouwing:

1. Elke persoon en elke organisatie in Brabant heeft een rol in de energietransitie. De provincie is slechts een van de vele spelers en blijft voor het resultaat afhankelijk van de inzet van vele partijen. Door partijen te betrekken bij de ontwikkeling van onze plannen en door te investeren in projecten in samenwerking met partijen wil de provincie hierin een goede rol pakken. Een rol die we aannemen is die van de 'Netwerkende overheid' van het model van de Nederlandse School voor het Openbaar Bestuur(NSOB). De NSOB schrijft daarover: 'In het perspectief van de netwerkende overheid gaat het nog steeds om het bereiken van resultaat, maar vanuit de opvatting en concrete ervaring dat die resultaten niet door één organisatie alleen gerealiseerd kunnen worden. Om de eigen doelen te realiseren zijn ook inzet of middelen van anderen nodig. De overheid trekt daarom naar buiten, op zoek naar maatschappelijke organisaties of andere partners in het veld die met de overheid samen zouden kunnen optrekken voor dit doel.'

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

Financiën

30 miljoen euro is door Provinciale Staten gereserveerd voor de energietransitie. Daarvan blijft na aftrek van de apparaatskosten en van de middelen voor het huidige Uitvoeringsprogramma Energie 9,3 miljoen euro van over. Dit wordt nu deels, en uiteindelijk helemaal gealloceerd, onder het product (040405): Energietransitie 2016-2019

De combinatie van de 19,5 miljoen euro uit de eerdere begrotingswijziging en de 9,3 miljoen die het College van Gedeputeerde Staten nu volgens het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie aan uw Staten vraagt, zullen leiden tot het bereiken van de benoemde prestaties. In de begroting zijn de volgende prestatie-indicatoren gekoppeld:

Prestatie indicator	2018	2019	2020
Percentage duurzame energie	9,1	11,1	14
Percentage CO ₂ -reductie t.o.v. 1990	7,0	12,4	20
Fte werkzaam in de duurzame	11800	15200	15.000- 25.0000

energiesector			
Bedrag	5,05	4,25	

Datum

31 oktober 2017

Documentnummer

GS: 4267446

PS: 4273282

Europese en internationale zaken

De energietransitie staat zowel nationaal als internationaal hoog op de (politieke) agenda. In het nieuwe regeerakkoord heeft de energietransitie een centrale positie. De klimaatop COP21 in Parijs liet zien dat het onderwerp wereldwijd leeft. De provincie voelt zich medeverantwoordelijk voor dit wereldwijd vraagstuk. Ook in Europa is de 'Low Carbon Economy' een belangrijk speerpunt. Voor de periode 2014-2020 is een bedrag van 40 miljard EUR uit het EFRO en het Cohesiefonds gereserveerd voor investering in de koolstofarme economie (een tweevoud van het bedrag dat gedurende de vorige periode op dit vlak is geïnvesteerd). De provincie legt bij projecten om die reden ook eerst verbinding met de Europese Programma's om te kijken welke mogelijkheden er in Europa liggen.

Planning

Tegelijkertijd met deze begrotingswijziging leggen GS u een Statenmededeling m.b.t. het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie voor. Daar is het Aanvullende Uitvoeringsprogramma Energie als bijlage aan toegevoegd. In het programma staat opgenomen welke concrete maatregelen genomen worden en welke doelen gesteld worden.

Bijlagen

- 1: Financiële wijziging begroting
- 2: Inhoudelijke wijziging begroting
- 3: IJkpunten derde tranche investeringsstrategie

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: de heer T.P.A. Meulepas, tmeulepas@brabant.nl, (073) 681 22 46